

Po pošti prejemati:

za
celo leto naprej 26 K — h
pol leta „ 13 „ — „
četrt „ 6 „ 50 „
mesec „ 2 „ 20 „

V upravnistvu prejemati:

za
celo leto naprej 20 K — h
pol leta „ 10 „ — „
četrt „ 5 „ — „
mesec „ 1 „ 70 „

Za pošiljanje na dom
20 h na mesec.

SLOVENEK

Političen list za slovenski narod.

Naročnine in inserate
sprejema upravnistvo v
Katol. Tiskarni, Kopitar-
jeve ulice št. 2.

Rokopisi se ne vračajo,
nefrankovana pisma ne
vsprejemajo.

Uredništvo je v Seme-
niških ulicah št. 2, 1, 17.

Izhaja vsak dan, izveniši
nedelje in praznike, ob
pol 6. uri popoldne.

Štev. 64.

V Ljubljani, v ponedeljek 18. marca 1901.

Letnik XXIX.

Obramba narodne individualnosti in naš liberalizem.

Vrhovno vodilo našega političnega dejanja in nehanja nam mora biti ideja na rodne obrambe. Za uspešno narodno obrambo potreba programa, in na temelju tega družimo svoje sile za sistematiško delo. Ni zadosti, da kričimo, kaj hočemo; glavno je in prvo je, da se zedinimo v tem, kako hočemo delati v dosegu tega, kar hočemo. Težišče našega stremjenja ne sme biti v tem, da pričakujemo rešitev svoje narodnosti v vladajočih krogih, češ, vlada bodi nam pravična, daj nam slovenskih šol, učiteljev, uradnikov itd. Vlada nam da le toliko, kolikor je po razmerah primorana, in ničesa več. Osrednja vlada ni nikak »mirni tečaj«, temveč le večkrat igrača nasprotujočih si sil. Odtod tudi izvira dejstvo, da vlada koleba sedaj sem, sedaj tja. Našim narodnim aspiracijam ugodno se le redkokdaj nagne, ker so nam nasprotujoče sile očitno močnejše, nego sila našega narodnega pritiska na vlado.

Seveda je idealna pravica na strani naše narodnosti, in dolžnost državne oblasti bi bila, da varuje naša prava do narodnega obstoja in napade nam nasprotujočega elementa, v kolikor se dotika državnega področja, bi morala država sama odbijati. Tako je v teoriji, v praksi pa, saj vemo kako. Zato pa mora prodreti prepričanje, da je rešitev naše narodne individualnosti v prvi vrsti v nas samih, v našem delu.

Predno premišljujemo svoj položaj dalje, naj še razložimo, kaj pojмимо pod besedo »narodnost«. Narodnost ne tvori samo jednaka govornica ali jezik. Jezik je pač najvidnejši znak narodnosti, ne pa edini. Pod pojmom slovenske narodnosti razumemo vse one specifično slovenske znake, ki so v obče lastni Slovencem v fiziškem in dušnem oziru.

Nekaj teh lastnosti se je ohranilo slovenskemu plemenu iz pradedne slovanske starine, druge zopet so prešle v njega kri tekom tisočletne dotike s krščanstvom in za-

padom. Vsi ti specifiški znaki slovenskega plemena v celoti tvorijo še le njega narodno individualnost.

Kdor tedaj n. pr. brani le jezikovno posebnost, ali kdor brani le versko naziranje slovenskega plemena, brani pač važno lastnost narodne individualnosti, vendar ne brani narodne individualnosti v celoti. Kdor pa izpodkopa ali veljavo slovenske govornice ali pa veljavo verskega naziranja, ki sta najvažnejši lastnosti slovenskega plemena, ta je nasprotnik slovenski narodni individualnosti.

Boj za lastno narodnost, narodna samobramba je nekaj naravnega in npravnega, narodni šovinizem pa je izvor nenpravnega narodnega egoizma in je po npravnih načelih napačen ter za socialno skupno življenje narodov škodljiv. Pod vplivom narodnega šovinizma neslovanskih sosedov trpimo baš največ mi Slovenci.

Kako varovati in najuspešneje braniti našo narodno individualnost, to je ravno glavno vprašanje, na katero moramo najprej odgovoriti. V splošno odgovorimo prav na kratko:

Naše politično dejanje v prid slovenski narodnosti imej svojo pozitivno in negativno stran. Pozitivno: da storimo vse, kar ohranja in utrja slovensko - narodno individualnost, negativno: da opustimo in se ogibamo vsega, kar posredno ali neposredno slabi to individualnost.

Ogibajmo se vsega, kar posredno ali neposredno škoduje slovensko-narodni individualnosti. Ne bomo naštevati vseh pojavov v naši sredi, ki slabe sile našega naroda v obrambi, omenjam le najbolj perečega pojava v slovenski politiki, namreč verskega boja. Čudno se sicer sliši, ali res je, da so ta boj, ki nam jemlje mnogo narodnih sil, in našo obrambo nasproti tujemu elementu skoraj onemogočuje, da so ta boj uprizorili upravoni, ki se kaj radi

skrivajo za frazo absolutne narodnosti.

Pustimo na stran, da je katol. - versko naziranje bistveni znak slovensko - narodne individualnosti, pustimo na stran naše versko prepričanje in postavimo se na stalo verskih indiferentistov, češ: »Ob Christ, Jud oder Hottentot, alle haben einen Gott.«

Priznajmo pa to-le:

1. Katoliško versko naziranje našega naroda je veliko narodno dobro, kakor je narodno dobro njegov jezik in njegovi običaji.

Ta narodni zaklad, to narodno dobro, je jedini temelj npravnega naziranja najširših narodnih slojev. Narod v pretežni večini ne pozna tisoč državnih in deželnih predpisov in zakonov, ki z državnega stališča stavijo meje njegovemu delovanju. Narod ne pozna filozofije velikih mislecev, da bi uravnal svoje npravno življenje po njih, narod pozna pa največjo filozofijo za življenje, pozna pa nauk našega odrešenika Jezusa Kristusa. Po tej filozofiji, po teh naukih uravnava naše ljudstvo v ogromni večini dejanje in nehanje svojega življenja, v kolikor dopuščajo človeške slabosti. Tudi največji verski liberalci, ako je objektivni, ne more imeti tako brezobzirnega čela, da bi trdil, da je za življenje posameznika ali pa za narodno skupnost škodljivo, ako se narod ravna po cerkvenih in božjih zapovedih.

Ako je vernost našega naroda dobra lastnost njegove individualnosti, čemu tedaj boj?

2. Širitelji verskega indiferentizma, ki se danes igrajo z luteranstvom, jutri s pravoslavjem, potem zopet z unijatstvom, končno pa jim je jedna ali druga konfesija jednake vrednosti, namreč nobene, kar je bilo že tudi čitati v znanem glasilu; ti širitelji takih in sličnih nazorov morajo vendar uvideti, da na pot verskega indiferentizma ne spravijo večine slovenskega naroda. To jim mora biti vendar jasno, da po naravnih zakonih, ako tudi ne jemljemo ozira na zapreke, ki so v na-

šega nepokvarjenega naroda vesti, in na zapreke, ki so od zunaj, da po naravnih zakonih ne bo postal čez noč, ali recimo v par desetletjih versko indiferenten, ter se vrgel v naročje verskega liberalizma, ali pa prešel celo v drugo konfesijo.

Ta od znane liberalne strani, ali v obrambo časti bodi povedano — le od nekaterikov s zavestjo svojega čina započeti verski boj je v največjo škodo narodni obrambi, ker absorbira naše moči v času, ko nas tuji element stiska od vseh strani in naši narodni protivniki barantajo za kožo slovenskega naroda.

Z narodnega stališča je ta verska gonja za nas Slovence skrajno nevarna. Čemu tedaj boj od strani, ki se nazivlje absolutno - narodna?

Vše slišim odgovor iz ust liberalca na ta moja vprašanja češ: Klerikalni zavijač, ti si tak, kakor vsi klerikalci. Mi liberalci smo »dobri kristjani« in nikomur ne branimo, da je veren kolikor hoče, ali svobodo mnenja zahtevamo, za svobodno misel se borimo. Borimo se tudi zoper hierarhijo kat. cerkve, zoper klerikalizem z eno besedo. Liberalci se borimo zoper slabe nevredne duhovnike. dobre pa spoštujemo.

Dobro, lepo govorite, kadar se vas prime za besedo, takrat imate vedno izgovor pripravljen: Če je svoj čas feljtonit znanega slovensko pisanega časnika tajil direktno Boga, ni to nikak boj zoper pozitivno vero, temveč le svobodna misel. Ako znani člankar dokazuje, da je duhovščina od nekdanj največji ljudski slepar, da slovenska duhovščina nima nič zasluga za narod, da nima ne katoličanstvo ne katera druga konfesija nobene vrednosti za narodovo življenje, ni to nikak boj zoper pozitivno vero, temveč le svobodno mnenje, svobodna misel člankarja. In končno če se dan za dnem blati duhovščina in se vsak škandal, katerega je prouzročil kak pomilovanja vreden člen učeče cerkve, da se taki škandal, kateri je pa vsaj v polovici slučajev izmišljen, nezmerno povečuje in generalizuje, češ glejte jih duhovnov — lopovov, je-li to tudi svobodna misel in boj

LISTEK.

Zlatomašniku kanoniku Msg. Matiji Jeriha.

(19. sušca 1901.)

Polna vsa sobana je prostrana.
V tej sobani je mladina zbrana,
šibkega še, nežnega telesa,
kot na gori mlada so drevesa.
Kdo drevesca ta bo oskrbaval,
čuval, branil in jim rast vzravnával?
Hodi, hodi po prostorni šoli
mož častitljiv gori ino doli.
Pogled mu plamteva v sveti vnemi
ko on stopa med otroki temi.
Deco nežno poučuje vneto,
vneto vero jim razlaga sveto,
kaže lepe, vzvišene jim vzore,
kaže delo, kaže jim napore,
ki jih čakajo še v tem življenju,
v tem življenju, hudem tem borjenju.
Za vse lepo srca njih užiga,
kvišku k Bogu njih teženje dviga,
da rastó v pravičnosti krščanski,
da živé po veri zveličanski...

Napolnila se je božja hiša,
ki nad drugimi lepó se viša.
Iz najzadnjega je danes sela

verna množica sém prihitela.
Zbrala tu se k božji je daritvi,
zbrala se k pobožni je molitvi...
Pa pristopi mož čestit na leco.
Pogled mil mu pohiti na deco,
na le-tó nedolžnost milokraso,
poleti na starost sivolaso,
pa se ognjevito mu razvname,
ognjevito govoriti jame
in razklada jim lepé zaklade
božje vere, ljubavi in nade...

Noč planine in ravnine krije,
sneg naléta, mrzla burja brije,
žvižga, piska silno skoz drevesa,
da zaglušá potniku ušesa.
Čuj: med burjino le-tó žvižganje
v noč glasi se zvončkovo žvenkljanje;
lučke svit razliva se po strni,
v svitu glej moža v obleki črni.
Naglo stopa... kam pač v noči pozni,
kam mudí se v noči tej mu grozni?...
Duša jedna se s svetá posavlja
in za hojo v večnost se odpravlja...
Da jo pokrepča za hojo teško,
nese jej popotnico nebeško...

Zlatomašnik, le pogled obrni
Dnes nazaj: ta mož v obleki črni,
ta učitelj, propovednik vzorni

in izpovednik ta neumorni —
bil si ti, bil dolgih let število!
Veka pol je od takrat minilo,
kar si svečeniški stan izvolil,
ga izvolil in si ga primolil.
Živel zvesto ti si stanu vedno:
delal za Bogá in ljudstvo bedno.
Kar si storil ti že v cerkvi, v šoli,
to ne bo pozabljeno nikoli...
Lahko, lahko danes se raduješ,
če preteklost svojo pregleduješ:
Krasna dela tvoja gredo s tabo
in nikdár ne bodo šla v pozabo.

M. P.

Med romanskimi národi.

Popotni spomini iz Italije, Španije, Francije in Švice.
Piše Jos. Lavtižar.

(Dalje.)

Iz stolnice jo mahnem skozi Via Torino,
da obiščem največjo znamenitost Milana,
baziliko sv. Ambroža. Va-njo je za-
brani sv. Ambrož (+ 397) vstop cesarju
Teodoziju, dokler se ne spokori zaradi svoje
grozovitosti v Solunu; tu se je pri krstu
sv. Avgušтина (387) razlegala vesela hvalnica
„Te Deum laudamus“; tu so bili z železno
krono venčani nemški cesarji, in še sedaj je
ohranjen prastari steber, poleg katerega so
prisegali zvestobo. Še mnogo drugih vele-

važnih dogodkov nas spominja sveti kraj,
ki je kar preobložen s slikami in kipi iz
davnih preteklosti. Poiskal sem v cerkvi tudi
ono kačo, o kateri je pripovedal ráteški
Završnik z naročilom, naj je ne pozabim
ogledati. Opazim jo na granitnem stebru
srednje ladije ter poizvem, da je narejena iz
brona, da so jo nekdanj imeli prav za tisto
kačo, o kateri beremo v četrti Mojzevi
knjigi (Numeri 21, 9), a sedaj se splošno
sodi, da kača ni drugega kakor staro pagan-
sko znamenje, katero so častili malikovalci.
Sicer imajo pa matere še dandanes neko
zaupanje va-njo, ako jim obole otroci.

Moj tiskani „cicerone“ pripomni, da
nisem več daleč od glasovite zadnje večerje,
katero je naslikal Leonardo da Vinci l. 1497
za obednico dominikanskega samostana. Po-
dam se v ulico Corso Porta Magenta ter pridem
do cerkve Santa Maria delle grazie, ki je s
svojo trnadstropno kupolo nekaj posebnega
Poleg nje stoji obširno poslopje z napisom
„Cenacolo Vinciano“. Dva neprijazna
uradnika sta prodajala dolgčas vsak pri
svoji mizi v veži vojašnice. Prvemu plačam
eno liro vstopnine, drugi sprejme vstopnico
in me izpusti skozi ozko ograjo, ki se suče
s šestimi rogovi na okrog. Človek se
skoro boji te sumljive naprave in premiš-
ljuje v prvem hipu, ali bi šel v škripec al

zoper »klerikalizem«? Ne, to ni svobodna misel, to ni boj zoper »klerikalizem«, to je sistematičen boj zoper učečo cerkev in posredno boj zoper pozitivno vero.

Pa če bi tudi imeli liberalci povse prav, vendar njihovo ravnanje ne bi moglo biti koristno narodni obrambi, ker odvaža pozornost od istinito narodnega dela, in se zgubljajo moči v verski gonji, mesto da bi stali vsi na braniku za narodno eksistenco.

Verski indiferentizem, združen z osebnim slavoheplejem je gonilna sila dejanja in nehanja liberalcev na Slovenskem. Nekaj se jih bori z zavestjo zoper — »klerikalizem«, drugi pa capljajo iz različnih namerov za svojimi vodji. Slednjič je še tudi takih elementov med njimi, ki so v jedru še nepokvarjenega slovenskega in verskega prepričanja. So pa razni uzroki, da hodijo z liberalci, največ, ker se ne zavedajo, kaj pomeni za Slovence verska gonja v narodnem oziru.

Te treba od naše strani zopet in zopet opozarjati o končnih uspehih in namenih našega specifičnega divnega liberalizma. Ti zadnji so nezanesljivi elementi za liberalstvo; za to se od prilike do prilike tudi liberalni kolovodje hočeš nočeš odevajo s »katoliškim krščanstvom«, misleč:

Such nur die Menschen zu verwirren,
Sie zu befriedigen ist schwer.

Mi pa ne moremo zadosti na glas povedati vsem, ki jim je res rešitev naroda in narodna obramba pri srcu: Liberalizem in z njim združena gonja protikatoliški hierarhiji je največji škodljivec obrambi slovenske narodne individualnosti.

V boj zoper njega vsi pravi Slovenci!

Južno-afriška vojska končana?

Razne vesti so krožile zadnje dni po časopisju, da se nagiba južnoafriška vojska k svojemu koncu, in zadnje brzojavke nam to vest potrjujejo. Angleži, ki so tako kruto nastopili proti Burom, postali so kar nakrat prijenljivi in miroljubni. Od kod to?

Angleži so mislili, da bo vojske takoj konec, ko vzamejo Burom glavna mesta. A varali so se. Ladysmith in Pretorija z drugimi mesti sta se sicer udala, a vojske ni bilo konca, ker so Buri ves drugačen nasprotnik, nego so si ga Angleži predstavljali izpočetka.

Boj šče je tako prostrano, kakor pol Evrope, in to so Buri porabili tako, da so se razpršili v manjše oddelke, ki so s spretno taktiko vedno vodili angleško vojsko za nos. Velikanska armada angleška je stala dan na dan ogromne svote, a sovražnika ni mogla nikjer prijeti. Buri se niso hoteli združiti in kot ena armada se postaviti pred angleške puške in topove, ki bi jih bili v kratkem pobili.

ne. Bržkone so ga naredili zaradi tega, da hodijo obiskovalci posamezno skozi in da ne more nobeden vstopiti brez plače. V zapuščeni obednici ni žive duše, le sluga hodi po sobi, brisoč prah raz stolov. Oko mi obstoji na podolgovati, 9 metrov dolgi steni, katero je okrasil Leonardo s svetovnoznano sliko Izveličarja, sedečega med apostoli pri zadnji večerji. Ljubezniva podoba, umotvor prve vrste, je gotovo znana marsikateremu čitatelju, saj nam ne gre iz spomina, ako smo jo videli le enkrat. Umetnik predstavlja Gospoda prav v onem trenutku, ko izgovarja besede: »Eden izmed vas me bo izdal.« Začudeno gibanje se opazuje med učenci, iznenadeni si ne morejo misliti, kdo bi bil zmožen storiti kaj takega, tudi nezvesti Juda se dela, kakor bi ne vedel o tem. Žal da je freska zelo poškodovana, ker so refektorij rabili dalj časa kot konjski hlev. Razni slikarji so se poskušali, kdo napravi boljši posnetek originala, zato vidiš na stojalih kakor na šolskih tablah razpostavljenih več kopij, bolj ali manj podobnih prvotni sliki.

Po mostovžih in po dvorišču so se izprehajali vojaki, ki posedujejo sedaj tihi dom dominikancev; iz samostana je pač lahko napraviti vojašnico. Redovnikom se pove termin, kedaj morajo oditi; po preteku odpovedi se postavijo pod milo nebo, akoprav še nimajo drugega stanovanja v samostanu je treba podreti nekaj sten, in kmalu je do-

Tako se je vlekla vojska zopet mesece in mesece naprej. Angleži so se maščevali nad nedolžnimi žrtvami, ki so jih dobili. Grozovito so palili burske hiše in pustošili njihovo imetje. Prav kanibalsko so se vedle angleške čete v Afriki, tako da so celo treznejši angleški vojaki sami že izjavljali, da se jim gnusi tak nemoški in nečastni boj. Lord Kitchener je sam to težko gledal, a imel je nalog, da premaga Bure, zato je dopustil vse grozovitosti, ker je mislil, da jih bo s tem ugnal. V Evropo je pa pošiljal lažnive brzojavke, ki naj bi kazale angleške vpehe in izgovarjale njegovo početje nasproti Burom.

Zadnji čas je Kitchener preganjal posebno Dewetta. Bil je to čuden boj, kakoršen se redko zasleduje v svetovni zgodovini. To ni bila redna vojska, ampak samo preganjanje in zasledovanje brez konca in kraja. Ko je mislil, da ima tička v kleti, mu je pa Dewett vedno zopet ušel in pri tem mu je vedno še ujel četo vojakov, katerim je vzel orožje in hrano in jih zapodil zopet nazaj v angleški tabor. Pri tem so pa morali Angleži neprestano varovati svoje postojanke v mestih. Železnice in brzojave so morali vedno ostro stražiti, a še se je vedno primerilo, da je kje kak Bur razdel tir ali prerezal brzojavne žice in jim tako onemogočil komunikacijo.

Splošno se sodi, da je največja krivda na strani angleških vojskovodij. Bojni načrt je bil izpočetka ponesrečen, podcenjevali so nasprotnika in s svojo krutostjo so umazali čast angleške države še bolj, nego oni državniki, ki so zakrivali, da se je ta boj začel. Mnogo plemenitejše so se vedli Buri, in zato uživajo simpatije vsega omikanega sveta.

Če bi hotela Anglija sedaj res si popolnoma podjarmiti Bure, morala bi poslati v Afriko zopet novo armado, čilo in čvrsto, katera bi uničila ves burski narod. Zato pa niti Angleži nimajo denarja, in odtod prihaja, da se tudi v angleških krogih vedno bolj oglašajo zahteva, naj se sklene z Buri časten mir.

Miroljubna stranka na Angleškem je bila izpočetka jako maloštevilna, a sedaj raste od dne do dne ter vedno odločneje nastopa proti vladi. Na čelu ji stoji lord Rosebery, kateri pravi, da je sedanja politika Angleške, ki gre le na to, da se pridobi kar moči mnogo iz tujih dežele, nesrečna in pogubna. Prej se je moglo to delati brez nevarnosti, sedaj pa je Angleška v nevarnosti, da s to politiko pokoplje samo sebe.

Avstralija se bo kmalu oprostila angl. gospodstva. Že sedaj ima veliko avtonomijo, in ne manjka mnogo, da se pretrga zadoja vez, ki jo veže na prestol angleškega kralja. Isto se zna pripetiti v Kanadi. Amerikanski ponos, ki je odtrgal od Anglije pred sto leti Združene države in ki je Špance za-

volj prostora. Na Laškem dobiš večinoma po vseh mestih vojake tam, kjer so prebivali pred leti menihi ali nune. Res da je bilo veliko samostanov, a vsi so imeli pravico do obstanka, ako ne druge vsaj to, da so si po poštenu poti pridobili imetje. Tako se spoštuje pravna lastnina!

Vseh 85 milanskih cerkvâ sicer nisem videl, tudi skozi vseh 16 vrat nisem šel, kajti za bolj natanko proučevanje bi moral imeti več časa. Ogledal pa sem Viktor Emanuelove galerije t. j. navskrižne ulice, ki so pokrite s stekleno streho in imajo v središču visoko kupolo. Slednjič omenjam še velikanski s prekopi obdani grad (castello), okoli katerega sem pohajkoval, spominjajoč se hudih bojev med Avstrijci in Lahi. Radecki se jim mora sicer umakniti 22. marca 1848, toda v spomin jim zapusti pomenljive besede: »Na svidenje!« To obljubo je tudi držal, kajti po dobrih štirih mesecih (6. avgusta) se je povrnil s pomnoženo vojsko v Milan nazaj. Neka bojazen me obide, ko hodim okoli tega ogromnega zidovja, stoječega na samem že bolj zunaj mesta. Pride mi namreč na misel, da bi me kot ptujca lahko kdo napadel, zato odidem skozi Via Dante v svojo gostilno »Albergo commercio.« Tu spravim robo skupaj, plačam račun, zapustim »italijanski Pariz« ter se obrnem proti Turinu.

podil z otokov, se pri Kanadi ne bo vstavil, ampak bo po geslu: Amerika Amerikanom! najbrže Kanado prej ali slej priklopil Združenim državam. Kako more Anglija v teh razmerah milijone in milijone žrtvovati za osvojenje drugih dežel, ko je dvomljivo, ali bo mogla še te, ki jih ima sedaj, dolgo ohraniti v svoji oblasti?

Sedaj se mora Anglija ozirati pač tudi na Irsko, ker tlačeni Irce, ki so za svojo katoliško vero največ prestali od oholih angleških odpadnikov, so najboljši vojaki, ki branijo Anglijo. Sedaj je vlada ustanovila irski polk in nabirala z velikim denarjem in z različnimi obljubami vojake za Afriko. A oglasilo se je vsega skupaj samo 35 Ircev. Ko je bil v angleški zbornici sprejet oni odstavek kraljeve priasege, ki je žaljiv za katoliško ljudstvo, je neki irski poslanec na koncu svojega govora rekel: »Izid tega glasovanja dajte prečitati našim vojakom na bojišču, in oni vam bodo povedali, kaj je to, če se tako žalijo najsvetejša čustva katoliškega prebivalstva.« Istina je res, da angleško ljudstvo ne mara več za boj.

Poleg tega pa se bliža Anglija boju z Rusijo, kateri bo usodopoln zanj, kadar se začne. Nravni poraz Anglije v južni Afriki je tolik, da bo vplival tudi na njen položaj v Aziji. Saj se je pokazalo, kako slaba je Anglija na suhem, in treba je le, da to slabost izkoristi država, ki je močnejša od Burov, po ugodnem terenu. Anglija je oslajljena, in ako Rusija hoče, napove ji lahko v Aziji vojsko, pri kateri uniči angleško moč. Perzijske železnice, ki služijo ruski armadi, in napredovanje Rusije na Kitajskem — vse to kaže, da Rusija napreduje proti Indiji. V Indiji ima Anglija vsega skupaj 74.000 vojakov, od katerih bi mogla samo 50.000 poslati v boj proti Rusom. Rus pa postavi lahko skoro desetkrat toliko vojaštva v Indijo, kadarkoli hoče, in izžene Angleže. Indijanci sami bi se radi znebili Angležev in ne bi imeli nič proti temu, če bi namesto Angležev imeli Ruse za poglavarje. V tem smislu je Dalai Lama že poslal deputacijo v Livadijo k carju.

Zato pa Anglija išče zaslombe pri Nemčiji. Zato so tako vabili cesarja Viljema II. v London. Zato je angleški kralj prišel na Nemško, kjer se je nekako ponižal pred nemškim cesarjem. Na Ruskem pa to približevanje Anglije in Nemčije neradi vidijo, in sovražno stališče ruskega trgovinskega ministra proti Nemčiji ima tudi precej razloga v teh razmerah med Anglijo in Nemčijo. Kakor vse kaže, se boji Nemčija veliko bolj zameriti se Rusiji, nego Angliji.

Kaj naj torej sedaj stori Anglija? Skleniti mora mir z Buri, da spravi v ravnotežje svoje finance in da svojo vojsko disponira za prihodnje borbe z Rusijo.

Iz pogajanj se vidi, da Angleži proti Burom že zelo odnehujejo. Prepustiti jim hočejo avtonomijo, pozidati jim opustošene hiše, samo, da se sklene časten mir. Vprašanje je pa, če se podajo Buri in če ne udarijo — Rusi.

Politični pregled.

V Ljubljani, 18. marca.

Položaj Körberjevega kabineta

je po poročilu nemško-liberalnih listov zelo omajan in moramo že po velikonočnih praznikih pričakovati nekaterih nujnih prememb v avstrijskem kabinetu. Imenovani listi vedo tudi že poročati, kdo da ostavi dosedanje mesto. Toda dosedaj so vse to same gole kombinacije, vroče želje po ministerskih portfeljih hrepenečih nemških politikov. Vladno stališče v resnici sedaj ni prav nič omajano. Vlada bo dobila najnujnejše državne potrebe, ostalo si bo pa konečno vedela uravnati tudi brez parlamenta. Kriza bi nastala k večjemu tedaj, ako Mladočehi res odreko svojo pomoč in prično zopet s tiho obstrukcijo, in bi hoteli preprečiti tudi najvažnejše državne potrebe.

Taktika mladočškega kluba

Poslanska zbornica je završila minuli petek že 24. sejo v sedanjem 17. zasedanju, a spravila je pod streho, kot smo že omenili, še le prvi voz sena; rešena je samo vladna predloga o vojaških novincih, državna potreba prve vrste, ki je morala biti

rešena v minulem tednu, kajti danes se že vrše prvi vojaški nabori. Vse drugo je še nerešeno in se mlati k večjemu v dotičnih odsekih. Delavnost parlamenta je torej tudi sedaj še zelo minimalna in ako pojde tako dalje, v letošnjem zasedanju ne bodo rešene niti številne državne potrebe. In vendar se mora vlada že za sedanji vspeh zahvaliti jedino le Mladočehom, ki so se udali vladni želji in se zadovoljili z nekaterimi koncesijami na gospodarskem polju. Ti dogovori pa veljajo le do 29. t. m., do pričetka velikonočnih počitnic. To je posneti nekemu poročilu o posvetovanju klubovih načelnikov, kjer se glasi: Glede delovanja in rešitev v poslanski zbornici po Veliki noči niso sklenili Mladočehi nikakih dogovorov z vlado in ima torej mladočška delegacija prosto roko za svojo taktiko po Veliki noči. — Vlada bo torej morala poseči po drugih sredstvih, ako bo hotela zagotoviti delavnost zbornice in dovoliti koncesij tudi v narodnostnem oziru. Ako je nemškim levicarjem res kaj za delo, ne smejo nasprotovati izvedbam zahtev, ki jim prav nič ne škodijo v njih posestnem stanju.

Poljski klub

V poljskem klubu je grof Wodszicki odločno spravljal v razgovor Schönererjeve interpelacije proti katoliški cerkvi. Govornik je zahteval, naj poljski klub z načelniki ostalih strank skrbi za vestno cenzuriranje takih interpelacij. Poslanec Mihejda se je pritoževal o ljudskem štetju v Šleziji. Dejal je, da so bili ondi Poljaki primorani vpisati nemščino za svoj občevelni jezik.

Prilodniji konzistoriji

se vrši tekom meseca aprila ali pa morda še le v maju. Dan nikakor še ni določen, pač pa je definitivno določeno, kateri cerkveni dostojanstveniki bodo prejeli kardinalski klobuk. Imenovanih bo dvanajst prelato in sicer: praški knezonadškof baron Skrbensky, krakovski knezonadškof dr. Puzyrna, dalje majordom vatikanski Della Volpe, namestnik državnega tajnika Trippepi, tajnik kongregacij za izredne cerkvene zadeve Cavagnis, apostolski delegat v Washingtonu Martinelli, dalje msgr. Gennari, nadškof v Beneventu Dall'Olio, nadškof v Ferrari Boschi, škof v Veroni Baccillieri, škof v Paviji Riboldi in v Rimu bivajoči latinski patriarh carigrajski Sanminiatielli. Sveti kolegij bo štel potem 67 članov; od teh bo 40 Italijanov in 27 ne-Italijanov.

Boj z Buri.

Angleška je torej v zadregi. Boji se homatij v Aziji, kjer bi, ako postane ondi položaj še bolj zapleten, za varstvo svojega ugleda in moči potrebovala čete, ki sedaj v Južni Afriki upravljajo čas in denar. Zato je Angleška milostno pričela pogajanja. Vse angleško časopisje je polno bobnanja o pogajanjih in polno hvale o dobrem angleškem srcu. Svet se pa smeji, smeji tembolj, ko ve, da so Angleži v taki zadregi, da konfiscirajo Krügerjeve brzojavke, namenjene v Južno Afriko, ker se boje, da bi Buri ne bili poučeni o angleških političkih zadregah in da bi Buri potem sploh nič ne hoteli vedeti o pogajanjih. Kljub temu, da so Angleži konfiscirali Krügerjeve brzojavke in da trdijo, da Krüger ni prav nič poučen o pogajanjih, izjavlja sedaj Krüger, da bi se Burine mogli zadovoljiti z avtonomijo, dobiti bi morali trdno poročilo proti umešavanju angleške vlade v notranje zadeve Burov. Angleški list hite po tej vesti tolažiti svoje lahkoverno občinstvo z navadno »raco«, da bi imeli Botha, Delarey in Dewet 15. t. m. sestanek, na katerem naj bi se bili posvetovali o položaju. Da so sklepali o tem, kako naj Buri položijo svoje vratove v angleški jarem, o tem ni seve nič definitivnih poročil, pač pa se iz Bloemfonteina poroča, da je imel Dewet te dni na svoje pristaše nagovor, v katerem je izjavil, da v Transvaalu z angleškimi oblastmi ni nič pogajanj. Dewet je izjavljal svojim somisljenikom, da ga ne more zadovoljiti noben drug pogoj, nego samo popolna neodvisnost Burov. Angleške »Times« pravijo, da so Dewetovi pristaši svojega voditelja poučevali, da popolne neodvisnosti ni mogoče doseči, in da so mu svetovali, naj vsprejme slične pogoje, kot Botha, Dewet

je vse odklonil. No bodi kakor koli, pač pa o brezpogojni kapitulaciji Burov, o kateri so sanjali Angleži, ni govora, ako se bodo Buri udali, zgodilo se bo le pod častnimi pogoji, vsaj v zadnjih angleških poročilih o pogojih ni niti več govora o kronski koloniji, v kateri ima izključno vso postavno oblast v rokah samo angleška vlada, in kar je bil prvotni cilj angleške vlade, pač pa Angleška še vedno zahteva, da bi Buri morali vzdrževati 50.000 angleških vojakov, ki bi strahovali deželo. Ta zahteva je kruta, ako se pomisli, da bo dežela s 300.000 ljudmi morala skrbeti za 50.000 ljudi. V to se bodo Buri težko udali, brez velikih vojaških čet pa si Angleži tudi ne bodo upali ohraniti miru, naj tudi sedaj Kitchener obljublja, da dobe vsi mirni ljudje jednake pravice in naj tudi nekateri listi zatrjujejo, da bi bila jednakost pravic Bothi povseči. Iz Washingtona se poroča, da so ameriške zjednotene države pritrdile angleški aneksiji čeh južnoafriških republik. Kako je v Južni Afriki vojno premirje, priča Kitchenerjeva brzojavka, ki se glasi: Pri Krügersportu je od Lyddenburga došli angleški oddelek presemetil nek burski tabor ter se ga polastil. Jeden Bur je ustreljen, 5 Burov je ranjenih, 32 Burov pa je ujetih. Naši vojaki so uplenili tudi živine in žita. Na angleški strani je pal en mož, štirji so ranjeni. Iz Capstadta se poroča, da so se Malajci uprli sanitarnim odredbam proti kugi ter nikakor niso voljni, da bi se jih, kakor črnce odstranilo iz mesta in nastanilo v sanitarno omejenih krajih.

Slovstvo.

„Slovenski učitelj“ prinaša v svoji 6. številki naslednjo zanimivo vabno vsebino: Politične pravice učitelja. — Pedagog materialist. — Metodiska obravnava pesmi „Ilirska tragedija“. — Dopisi. — Šolske vesti. — Drobline. — Listnica uredništva. — „Sl. Učit.“ izhaja 1. in 15. vsakega meseca in stane za celo leto 5 K. Naroča se pri uredništvu v Ljubljani, kamor naj se pošiljajo tudi vsi dopisi.

Glasba.

Izšle so ravnokar v drugem natisu „Lamentacije in očitanja.“ Za mešani zbor postavil in zložil Anton Foerster. Op. 5. Založil skladatelj. Natisnil A. Klein & Comp. Cena 70 h.

Vsak glasbenik bo pač z veseljem segel po tem delu. Za post, zlasti pa za veliki petek, ko imajo skoro povsodi navado peti pred božjim grobom, nimamo kaj boljšega in pretresljivejšega. Nedosežna v tem oziru so „Očitanja“. Kaka prisrčnost je v tej skladbi! Kako krasno slika gosp. skladatelj neizmerno žalost Zveličarjevo nad nehvaležnim ljudstvom, kako bridko se glasi njegova tožba! Lepota skladbe se ne da popisati, treba jo je bližje spoznati. Največje vrednosti je pa to, da je skladba preprosta, jasna, brez vsakega zunanega hlepenja po nenavadnih efektihi, vse teče naravno, da se zdi, da drugače ni bilo mogoče narediti.

Istotako lepe so „Lamentacije“ ali žalostne pesmi Jeremija preroka. Melodija je koralna, pač ena najlepših, kar jih ima sploh koral. G. skladatelj je to melodijo tako harmoniziral, da ima cantus firmus enkrat sopran, enkrat tenor, enkrat alt in enkrat bas.

To delo zlasti sedaj za post in veliki teden prav toplo priporočamo vsem gg. organistom in čč. cerkvenim predstojništvom, zakaj ugajalo bo i najbolj razvijenim glasbenikom vsled svoje umetniške lepote, a tudi srce preprostega poslušavca bo ganilo, ker je pisano za vsakega umljivo; zraven pa tudi pevcem ne bo delalo nobenih težav. Le besedilo naj bi se pri „Očitanjih“ nekoliko izpremenilo, ker je prepisovalec po pomoti porabil staro besedilo.

V 1. kitici na koncu naj bi stalo: da vlečeš me, dvigaš na križ. V 2. kitici: v zahvalo pa delaš mi rane... V 3: Let štirideset sem..., iz neba pošiljal... V 4: Veliko sem dal ti lepoto... V 5: Jaz moram pa zate trpeti, me dvigaš, pribijaš na križ! V končnem zboru pa: usmili se, reši nas grehov nadlog! Fr. K.

Dopisi.

Iz lhana pri Domžalah, 16. sušca. (Zgodovinska drobtina o češčanju sv. Jožefa.) Zdi se mi potrebno, da objavim zdaj, ko se oživlja tudi na Kranjskem vedno bolj češčenje sv. Jožefa, mogočnega variha naše dežele in vesoljnega sveta, zgodovinsko črtico češčenja tega svetnika v naši župniji. Tu je namreč že blizu 200 let stara bratovščina sv. Jožefa za srečno zadnjo uro, katero je ustanovil leta 1719 tukajšnji župnik Jurij Sigismund Kostner, doktor bogoslovja in apostolski protonotar. Prvotni namen tej bratovščini je priporočba presv. družini v varstvo in pomoč vzlasti za srečno zadnjo uro. Zdaj je pri nas znana z imenom: „Bratovščina sv. Jožefa za srečno zadnjo uro.“

Nekaj posebnega se mi zdi pri nas s to bratovščino, da je namreč po preteku skoro dveh stoletij po tolikih neugodah in udarcihi, ki so zadale bratovščine in božja pota v tem času, še vedno ohranjena v toliki živesti in krepkosti. Še sedaj je dan sv. Jožefa, to je glavni praznik te bratovščine, za našo župnijo eden najlepših in najslovesnejših praznikov v celem letu, katerega se veseli staro in mlado. Zato se obhaja daši v postnem času, najslovesneje. Že dan pred praznikom prihajajo verniki, želeč v pridobitev popolnega odpustka opraviti zakrament sv. pokore. Proti večeru tega dne so litanije vseh svetnikov in na praznik dvojno duhovno opravilo, prvo ob 6. uri zjutraj, drugo ob 10. uri slovesno; popoldan pa ob 2. uri služba božja. Vpiše se vsako leto do 100 novih udov, katerih vsak dobi lepo podobico svete družine.

Oč Svetega Križa na Štajerskem, 16. sušca. Nekaj o naših državnih poslancih! Kaj pa Vi tam v Ljubljani mislite o nas, ker se še dozdej nismo o tej reči nič oglašili? Ali mislite, da smo mi zadovoljni? Kaj še! Med našim prebivalstvom vlada grozna razburjenost zaradi početja našega državnega poslanca in to iz dveh vzrokov. Prvič je hotelo imeti naše verno ljudstvo poslanca, ki bi stal v vrstah katoliške stranke, a sedaj pa stoji v vrstah najhujših nasprotnikov naših duhovnikov in našega vernega ljudstva. To je škandal, katerega ne more odobravati noben trezno misleč krščanski človek.

Drugič pa imamo vzrok biti nezadovoljni z našim poslancem še zavoljo nečesa drugega. V naših krajih se je začela v preteklih letih zelo živahna združna organizacija. Tukajšnji nemčurski trgovci in kramarji so hitro izprevideli, da to njim ne bode nikakor v korist, ter so ustanovili lanskega leta list „Štajerec“, ki izhaja v Ptuj, zastopa baje „interese kmečkega stanu“ in stane le 60 kr. S tem listom begajo naše ljudstvo na razne načine ter zabavljajo na vse, kar je slovenskega. Žalibog je dobil ta list tudi med našimi kmeti nekaj pristašev, večino takih, ki bi radi, da bi se jim brez vsakega truda dobro godilo. Tudi nam so hoteli „Štajerčevi“ pristaši vsiliti nekega nemčurskega kmeta za državnega poslanca. Ta njihov kandidat prirejal je tudi volilne shode, na katerih pa je, kakor znano, na vseh „slavno propadel.“ Prirediti je hotel tudi shod v našem kraju, a kamor si bodi pa si on že ni več upal iti. In tako je prireditel ta svoj shod v Bučevcih, kjer ima „Štajerc“ mnogo pristašev. V Bučevcih je torej prireditel 6. jan. ta „najžalostnejši kandidat“ volilni shod. K temu shodu pa je prišlo tudi naše zavedno prebivalstvo v takem številu, da ta kandidat niti ni dobil besede. Ko pa je le hotel s silo govoriti, pa je romal dvakrat v sneg hladit svojo vročo kri. Tako torej. Naš poslanec zvodil nas je zdaj za nos. Našim volilem in v obče vsem, ki so preprečili ta shod, tem se zdaj roga nemčurski „Štajerec“ češ: To imate zdaj vi duhovniki in drugi! Z vašimi najhujšimi nasprotniki se zdaj vaš poslanec brati. Častitamo! Take in enake članke prinaša zdaj „Štajerec“. Mi se bomo pač zdaj naučili, kake poslance nam je voliti v prihodnje. Naš poslanec je bil polovici našega prebivalstva do časa zaupnega shoda v Ptuj, na katerem je bil proglašen kandidatom, popolnoma neznan. Samo

na priporočilo one stranke smo ga volili, kateri je sedaj obrnil hrbet.

Nedavno sem dobil v roke nekaj števil „Slov. Naroda“. (Tudi na našo pošto prihaja en iztis tega lista.) Radoveden sem bil s svojim tovarišem vred, kaj piše. Vzela sva vsak eno številko ter pregledala nje vsebino. Bilo nama je takoj dovolj, a ti bralci in pristaši „Slov. Narod“ morajo imeti pa šmentano dobre želodce, da lahko prebavijo to duševno hrano, katero jim „Narod“ pošilja. Kaj ne g. dr. Miroslav? Imel sem že v rokah mnogo časnikov, tudi nemških liberalnih, a po mojih mislih nobenega tako umazanega, kakor je ta. Tak list je samo za peč. Naši poslanci se z njegovimi pristaši ne smejo bratiti.

Mihov.

Dnevne novice.

V Ljubljani, 18. marca.

Osebnosti. G. Anton Carli je imenovan c. kr. sodnim praktikantom pri c. kr. okrožnem sodišču v Gorici. — Listi poročajo, da je ravnatelj goriške državne realke šolski svetnik g. dr. Egidij Schreiber vložil prošnjo za vpokojenje. — Obol je g. Ivan Dekleva, predsednik „Trgovsko-obrtne zadruge v Gorici“ ter se je bati skorejšnje katastrofe. — Umrli je v soboto v frančiškanskem samostanu v Mariboru bogoslovec fr. Marcelinus Caf. Rojen je bil 6. maja 1876 pri Sv. Martinu pri Vurmburgu. — Umrli je v Ljubljani profesorjeva vdova gospa Celestina Schiffer rojena Foyker v 80. letu svoje dobe.

Novoimenovani okr. šolski nadzorniki. Naučni minister je imenoval okr. šolskim nadzornikom za postojinski in logaški šolski okraj nadučitelja gospoda J. Tuma v Postojini, za okraj radovljiški in kranjski, izvzemši nemško solo v Fužinah, nadučitelja gospoda Andreja Žumra v Ljubljani, za okraj ljubljanska okolica in Kamnik, izvzemši nemške šole v Domžalah, Vevčah in Goričanah, profesorja na učiteljski, gospoda Vilibalda Zupančiča, za krški in litijski šolski okraj vadniškega učitelja gospoda Antona Maierja v Ljubljani, za slovenske in utrakvistične šole v novomeškem, črnomaljskem in kočevskem okraju nadučitelja gospoda Antona Jeršinovica v Črnomlju, za nemške šole v novomeškem, črnomaljskem in kočevskem okraju gimnazijskega ravnatelja v Kočevju gospoda Petra Wolfseggerja, za slovenske in utrakvistične šole v Ljubljani realčnega profesorja g. Fr. Levca.

Romanje na Sveto Goro pri Gorici. Za belo nedeljo se snuje romarski vlak za romanje na Sveto Goro pri Gorici, in sicer z znižano polovično ceno, če se oglasi vsaj 300 popotnikov. Romanja vdeležili se bodo presv. knez in škof. — Odhod v soboto zvečer iz Ljubljane, vrnitev v Ljubljano v nedeljo zvečer. Cena za III. razred sem in tje 3 gld. 50 kr., za II. razred 4 gld. 85 kr. — Kdor se želi udeležiti, naj se čimprej oglasi pri vratarju v frančiškanskem samostanu in voznino plača. — Natančnejše glede odhoda se bo pravočasno naznanilo.

„Narod“ in „Vzajemna zavarovalnica.“ Gotovi krogi, ki se zbirajo okrog „Naroda“, so jako v skrbeh zaradi razvoja naše „Vzajemne zavarovalnice“. Zadnji čas so se spojili z nekimi poučenimi krogi, ki si že nekaj časa strahoma šepetajo, da stoji katoliška zavarovalnica na slabih nogah in da se je bati celo katastrofe. Mi celo radi verujemo, da bi gotovi krogi jako radi hoteli, da bi se kaj takega zgodilo z novo zavarovalnico. Ali za sedaj jim tega veselja še ne moremo napraviti. Mi, ki imamo vpogled v društvene knjige, česar „Narodovec“ nimajo, lahko po pravici in resnici iz knjig dokažemo, da je dotična notica v „Narodu“ do cela neresnična. Da, še to obetamo, ako so dotični slabo poučeni krogi pri „Narodu“ pošteni ljudje, katerim je res mar za napredek naše narodne organizacije, in se obrnejo na nadzorstvo „Vzajemne zavarovalnice“, bodo gotovo dobili druge, boljše informacije, kakor jih z njimi zaklada „Narod“. Sicer pa nimamo nič proti temu, ako nas „Narod“ pri svojih čitateljih večkrat v

misel jemlje: čini; bolj nas občinstvo izpozna tem lepše se bo razsvetljal naš zavod.

Malovrh v strahu za prihodnost. Malovrh piše v predvčerajšnjih „Novicah“: „Vzlic vsemu zasmehovanju, vzlic vsem osebnim napadom v nekaterih listih, rotimo vedno in vedno vse slovenske stranke in vse slovenske liste brez razločka, naj prenehajo s sedanjim načinom političnega bojevanja, ker ta način razvema strasti in zapeljuje ljudstvo v tako grde boje, da nas navdaja strah za prihodnost.“ Kdor ve, kaj je pisal Malovrh o „školovih šopkih“ in o dr. Šusteršiču v „Narodu“, ta spozna še le pravo zlobnost Malovrhovo, ako prebere tudi zgorajšnje njegove stavke v „Novicah“.

Trgovska in obrtniška zbornica za Kranjsko v Ljubljani ima v sredo 20. marca t. l. ob 2. uri popoldne v magistratni dvorani javno sejo. Na dnevnem redu je mej drugim: Vloga 33 ljubljanskih trgovcev, da se omeji pet ljubljanskih 7 dni trajajočih letnih semnjev. — Vloga gremija trgovcev v Ljubljani na c. kr. finančno ravnanje, da se pri c. kr. davčni administraciji vpelejo uradne ure od 8—2. — Volitev odseka za ustanovitev trgovske akademije. — Poročilo o ustanovitvi trgovskega oziroma obrtnega učnega zavoda v Postojini. — O prošnji za tiskarsko koncesijo v Ljubljani. — O prošnji občine Škocijan za pomnožitev semnjev. — O uvedbi brzojavne službe pri poštinih podružnicah v Ljubljani. — Podelitev ustanov za učence in učenke c. kr. obrtnih strokovnih šol v Ljubljani.

Zborovanje železničnih uradnikov. Tukajšnja skupina društva avstrijskih železničnih uradnikov imela je včeraj popoldne v svojih društvenih prostorih pri „Bavarskem dvoru“ zborovanje, kojega se je udeležilo okoli 70 železničnih uradnikov s Kranjskega; došla sta tudi odposlanca iz Gorice in Brucka. Posebnim navdušenjem je bil pozdravljen prihod društvenega podpredsednika z Dunaja, g. Lehrs, koji je ob enem načelnik personalni komisiji južne železnice. Na dnevnem redu bil je pogovor o zvišanju sedanjih plač. Generalni ravnatelj te železnice dvorni svetnik dr. Eger izrekel se je o tem oficijelno, da se plače izboljšajo s 1. januarjem 1902 edino le s pogojem, da društvo avstrijskih železničnih uradnikov nadalje opusti vsakoj korak, bodisi na vlado ali na državni zbor in ob enem bodi izključeno, da bodo izboljšane plače ugodnejše, kakor so pri drugih železnicah. Da si predsedništvo omenjenega društva omogoči nadaljno ravnanje o tem vprašanju in izve željo uradništva, sklicalo je isto zborovanja vseh krajevnih skupin. Mnogo ur trajajoče zborovanje, koje je jako spretno vodil načelnik tukajšnje skupine gospod vitez Januschowsky, privedlo je do sklepa, da uradništvo počaka do prvega julija tega leta, do kojega časa naj se generalno ravnanje južne železnice odločno in neprikrito izreče, na kak način misli plače izboljšati. Ako bode ta informacija neugodna in izboljšanje ne zadosti zahtevam stavljenim na splošnem zborovanju v Gradcu dne 2. februarja t. l., pozivlja se predsedništvo, da nemudoma ukrene vse v doseg upravičenih zahtev, kakor bilo je svoječasno v Gradcu določeno. Ob enem sklenilo se je, da društveno predsedništvo izposluje pri generalnem ravnanstvu južne železnice in pri upravi c. kr. državnih železnic, da se pri obeh železnicah uvede naredba, pri izvanrednih povišanjih povedati razloge, koji bili so povod, da se je povišanje izvanredno vršilo. Obravnavalo se je mnogo o notranjih službenih zadevah in določilo, da se ima dne 14. aprila vršiti kolegijalni sestanek v Št. Petru na Krasu.

Zadruga gostilničarjev in kavararjev ima v četrtek dne 21. marca t. l. ob treh popoldne v gostilni „Miramar“ (Stari trg števil. 19) izvanredni občni zbor. Dnevni red: Pozdrav. — Naznanilo načelnikstva zaradi izstopa sedmih članov iz starešinstva. — Čitanje zapisnika zadnjega občnega zbora. — Volitev podnačelnika in šestih odbornikov. — Raznosterosti. — Ako bi ta občni zbor ne bil sklepčen, vrtil se bo isti v torek,

26. marca t. l. ob isti uri in z istim dnevnim redom.

Slovensko gledališče. Jutri, v torek, 19. t. m. igra se popoldne pri ljudski predstavi narodna igra „Deseti brat“, zvečer pa je zadnja operna predstava tekoče sezone, poje se Verdijeva opera Trubadur in se vrši predstava na korist operne pevke gđe. Wande Radkiewicz. V petek, 22. t. m. je zadnja dramska predstava v sezoni, igrala se bo izvirna igra Otok in struga. Po končani sezoni priredi intendant še dve benefični predstavi dramskemu osebju.

Z graškega vseučilišča. Na graškem vseučilišču so zavladale prav idilične razmere. Razpor, ki je nastal že pričetkom leta med nemškonacionalnimi profesorji in rektorjem prof. bogoslovja Weissom, se je v zadnjem času zelo poostрил. Povod pa je bil ta. Vsi oglašajo na tablah akademičnih društev v avli morajo imeti rektorjev podpis. Nekaj nem.-nac. dijakov je priredilo v postu ples ter je hotelo vabiti na ta ples nabiti tudi v avli. Toda rektor je odrekel svoj podpis, češ da on kot katol. duhovnik ne more podpisati vabila na veselico, ki po zapovedih kat. cerkve ni dovoljena. Ako bi ravnal po želji dijakov, ne bi ravnal možato. Nemškonacionalni dijaki so seveda vložili slovesen protest proti takemu kršenju akademične svobode. Nem.-nac. profesorji pa, ki se že več časa trudijo na vse pretege, da bi bogoslovni fakulti odvzeli pravico do rektorja, so takoj to priliko uporabili in navlašč priredili, kar se doslej še ni nikdar zgodilo, zdaj v postnem času (11. t. m.) demonstrativno plesno veselico. — Privatni docent dr. Laker je odložil docenturo in hoče nekaj medicinskih profesorjev postaviti pred sodišče, ker ga noče ne senat ne ministerstvo varovati pred nezasluženim preganjanjem osebnih sovražnikov.

Iz celovške škofije. Duhovne vaje za duhovnike se vršijo letos v dveh oddelkih, in sicer od 25. do 30. avg. v Marjanišču, in od 2. do 6. sept. v duhovnem semenišču. — Mašniško posvečevanje bode letos dne 17., 19. in 21. julija. — Župnijo Št. Štefan pod Juno je dobil č. gosp. Jan. Šavbah, spovednik pri Uršulinkah v Celovcu. — Novi »Rituale Parvum« je izšel in se dobiva v kn.-šk. pisarni (komad po 4 krone, z zlato obrezo; poština posebej). — Kn.-šk. vizitacije se bodo letos vršile po sledeči vrsti: Meseca maja: 7. Št. Tomaž pri Čilbregu; 8. Kotmaravas; 9. Glinje; 18. Pliberk; 19. Švabek; 20. Lbeliče; 21. Št. Pavel v labudski dolini; 22. Št. Andraž v labudski dolini; 23. Prebl. — Meseca junija: 4. Radiše; 8. Limberg; 9. Št. Urh pri Trgu; 10. Št. Ožbolt nad Malim Cerknom; 11. Kaning; 12. Zgornji Milštat; 13. Sovodnje; 15. Kremsalpe; 16. Špital ob Dravi; 17. Greifenburg; 18. Gače; 19. Rattendorf; 20. Mičice; 25. Stari dvor pri Brežah; 26. Stari Dvor; 27. Meiselding.

Svarilo. Svarijo se č. gg. duhovniki pred človekom, ki se predstavlja v farovžih kot Ant. Jäger, duhovnik in urednik lista Ekselsior v Ameriki. Majhen gladko obrit in širokoplečast možiček z ameriškanskim denarjem je sutor vagans.

Predavanje o »krvavem dežju«. »Slovenska šolska Matica« priredi v ponedeljek dne 25. t. m. ob 11. uri dopoludne v fizikalni dvorani c. kr. I. državne gimnazije v Ljubljani za svoje člane in za p. n. goste javno predavanje gospoda profesorja Ivana Macherja o rdečem snegu, krvavem dežju in o drugih redkih prirodnih prikaznih.

Gradnja lokalne železnice Trst-Poreč. Do najkasneje 10. aprila t. l. so razpisana dela za oddelka 13 in 14 imenovane ozkotirne žel. proge. Ponudbe sprejema do imenovanega dne železniško ministerstvo na Dunaju, pogoji se pa lahko vpregledajo tudi pri stavb. vodstvu v Trstu, Via Belgoggio 2.

Prevažanje premoga z avtomobilom. Vodstvo tovarne v Podgori na Goriskem je naročilo za prevažanje premoga — avtomobil. Prvikrat so prevažali z avtomobilom premog v soboto, a že po prvih poskusih je avtomobilu sipe zmanjkalo in obtičal je sredi ceste.

Umrl. Iz Poljan pri Št. Vidu se nam piše: Danes 14. marca je umrl po dolgi bo-

lezni posestnik Janez Mrhar v 56. letu svoje starosti. Bil je najlepši vzgled skrbnega očeta, mirnega in poštenega sosedu in pridnega kmetovalca. Bil je resnicoljuben, ni se bal povedati resnice kar naravnost bodisi komurkoli. Bolezen je udano prenašal in slednjič mirno v Gospodu zaspal. Naj počiva v miru!

Musica sacra. Jutri, 19. marca, praznik sv. Jožefa, v stolnici pontifikalna maša ob 10. uri: Instrumentalno mašo v F moll zl. M. Brosig, graduale in tractus zl. Ant. Foerster, ofertorij dr. Fran Witt. — V mestni cerkvi velika maša ob 9. uri. Mašo v čast M. B. v G moll zl. J. Schweitzer, graduale in tractus »Domine praevenisti«, zl. Ant. Foerster, ofertorij »Veritas mea«, zložil M. Brosig.

Celjski Nemci. Mestna blagajna celjska menda še ni dovolj prazna. Občinski svet je sklenil, vzeti pri »Südmärkische Bank« pet deležev. V isti seji so celjski občinski očetje sklenili zidati poslopje za nameravano osemrazredno dekliško ljudsko in meščansko šolo.

Ljubljanske novice. Kreditno društvo kranjske hranilnice je je imelo včeraj občni zbor, ki je sklenil društvo razpustiti, ako se društvu ne zniža dohodninski davek, ki grozi uničiti ves društven rezervni zaklad. — Pod tovorni vlak se je hotela vreči v soboto popoldne na južnem kolodvoru umobolna Antonija Hutter. Uslužbenci so ji preprečili namer. — Delo pri deželni dvorcu je toliko napredovalo, da se bode koncem tega meseca pričelo zidovje ometavati. Vsa dela bodo končana do jeseni, vendar se novi deželni dvorec otvori še le v poletju prihodnjega leta. — V ljubljansko prisilno delavnico ni hotel 39letni potepuh Jožef Rahne, doma iz kranjske okolice, zato je ušel iz mariborskega mestnega zapora, odkoder so ga hoteli prepeljati v Ljubljano. — Karnijolec Dell je bil promoviran doktorjem prava. — Ljubljanski protestantje otvorijo cvetno nedeljo otročji vrtec, katerega bode vodila pastorjeva žena. — Napaden je bil v obližju Save delavec Janez Lavrenčič. Napadalec so mu vzeli 2 K 40 v. ter ga oropali tudi obleke. — Pes ugriznil je raznašalca časopisov Karola Zdolška. Pes je last Marije Ahlin. — Je že v luknji. Mladega grbastega postopača, o katerem smo poročali, da berači po Ljubljani in da celo peaje, ako se mu nič ne da, je policija že dobila v pest. Postopač se piše J. Martinelli in je izučen urarske obrti. — Zgubila se je na poti od dež. gled. na Franc Jožefa cesti denarnica s 44 K. — Pri današnjem naboru je bilo potrjenih 57 rekrutov, 19 namestnih rezervnikov, 4 tuji in 3 prostovoljni oglašenci. — Iz ljubljanskega pratra. V ljubljanskem pratra pod Tivoli so sedaj trije karouselni, dve ameriškanski gugalnici, dve menezariji, ena razstava živih podob, okoli trije panoptiki, dvoje strelšč, dva fotografična ateljeja, nekaj panoram in — jeden prerok. Včeraj je vladalo v ljubljanskem pratra pravo dunajsko življenje. Sosebno elektriška jamska železnica je napravila dobro kupčijo. Pri nekem karouselni si je zomil včeraj nego knjigoveški vajenec Valentin Požar s Tržaške ceste. Odpeljali so ga v bolnišnico še le danes, ker je rešilni voz imel včeraj menda nedeljski počitek.

Pošiljatev paketov. Poštno ravnateljstvo v Trstu objavlja: Naznanja se, da je od sedaj možno pošiljati poštno pakete, obremenjene s povzetjem do 500 K (400 mark) v prometu s Portugalsko, azorskimi otoki in Madeiro, in to ako so odpravljeni čez Hamburg ali pa Bremen.

Novo hranilnica v Krškem. Občina Krško je dobila dovoljenje za ustanovitev mestne hranilnice.

Pasji kontumaci imajo v novomeškem in krškem okraju.

Štirinajstletni ropar. Pred mariborskimi porotniki je stal te dni 14 letni Feliks Schötter, ki je na poti od Sv. Trojice v Podols svojimi tovariši napal 14 letnega učenca Krambergerja. Dečki so Krambergerja držali, Schrötter mu je pa preiskal žepe in mu vzel okoli 1 K denarja. Vprašanje o ropu so porotniki zanikali, potrdili so pa, da je obtoženec denar izsilil. 14letni Schrötter bode moral Krambergerju »izsi-

ljeno« kronico poplačati s trimesečnim zaporom.

Štiridesetletnica hrvat igralca. V Zagrebu bode praznoval te dni znani hrvatski igralec Nikola Milan 40letnico svojega delovanja na hrvatskem odru.

* * *

Od raznih strani. Veliko loterijo na korist Burov pripravlja, kakor se poroča iz Haga, Rochefort. Loterija se namerava organizovati po vseh deželah. — Baron Dipauli še biva v Monakovem, a ni več na kliniki. Iz Monakovega skoro odpotuje, ker si je očesi že skoro popolnoma ozdravil. — Dvoboj se je vršil v Parizu mej grofom Castelanom in glavnim urednikom lista »Figaro« Rodajem, katerega je grof Castelan oklofutal. Rodaj je zadet v desno stegno. — Razžaljeni Steinwender. Poslanec Steinwender je tožil pred okrajnim sodiščem v Solnogradu nekega Pavla pl. Pacherja radi razžaljenja časti. Pacher je bil obsojen na 1000 K globe. — Povišanje davka na žganje. »Czas« poroča, da se v konser. poljskih krogih dela na to, da se davek na žganje pomnoži za 10 h., ki naj se dajo za dela mest s prenešenim delokrogom. — Nezadovoljneži na Turškem. V kratkem se skliče velik kongres vseh nezadovoljnih Mladoturkov, Armencev in Macedoncev. — Crispi pal v nezavest. Pri sobotni avdijenci pri kraljici je pal Crispi v nezavest. Zgrudil se je na tla ter se lahko poškodoval na glavi. — Angleški prestolonaslednik je odpotoval s svojo soprogo na obisk kolonij. — Napredek Nemčije. Prebivalstvo Nemčije se je od ustanovitve »Reicha« pomnožilo za 15 milijonov. L. 1801 so sedanje dežele nemškega »Reicha« imele 25 milijonov prebivalcev, sedaj imajo 56,345,014 prebivalcev. — Ljudsko štetje ima naslednji zaključek: Rusija ima 108 milijonov prebivalcev, Nemčija 56,345,014 prebivalcev, Avstro-Ogerska 45 milijonov, Angleška 42 milijonov, Francoska 39 in Italija 32 milijonov. — Novo pivovarno dobi Plzen. — Ogerska ima 19,088,720 prebivalcev. Prebivalstvo se je splošno pomnožilo za 10 odstotkov, v Budimpešti za 45 odstotkov. — Nemški prestolonaslednik pride letos na Dunaj in bode pri sostvoval tudi letošnjim velikim avstrijskim vojaškim vajam.

Spomenik na Milanovem grobu. Hrvatski ban Khuen Hedervary je dobil z Dunaja iz cesarjeve kabinetne pisarne naročilo, naj dá ob grobu kralja Milana v Krušedolu napraviti spominsko ploščo. Ban je naročil vodju hrvatske dež. obrtne šole g. Bolletu, naj napravi načrt ter se je gosp. Bolle v ta namen podal v Krušedol.

Mrtva roka. Škof v Szatmaru Julij Messleny je v preteklem letu daroval v dobrotelne namene 111,254 K 61 h.

Ruski zgodovini odprta pot na ruska gledališča! Vsled strogih dvornih zakonov je bilo v Rusiji prepovedano predstavljanje v gledališčih igre, v katerih bi bila vpletena zgodovina ruskih vladajočih oseb. Vendar pa se je tudi v tem pogledu storil te dni korak, ki bi se bil smatral naravnost nevrjetnim, kateri pa je zahvaliti jedino le sedaj vladajočemu carju Nikolaju II. Gledališča v Rusiji imajo več kakor povesod drugod namen boljšati socialne razmere in širiti prosveto v vse sloje ruske družbe. Posebno pa so namenjena zatiranju pijančevanja s tem, da prikazujejo na odru vse strašne posledice te strasti. Ruski car je pokrovitelj po vsej Rusiji razširjene družbe za zatiranje pijančevanja in na čelu tej družbi stoji ljudomili princ Oldenburški. Ta družba gradi po vsej Rusiji gledališča, ki imajo veliko državno subvencijo. Jedno takih gledališč je bilo otvorjeno tudi v Petrogradu dne 3. t. m. To gledališče obsega 2000 oseb. V tem gledališču pa se bode posebno gojila tudi ruska zgodovina. Ali kakor rečevo, ruska cenzura dosedaj ni dovoljevala, da bi se na katerem koli odru predstavljali igrokazi, v katerih se predstavlja življenje ruskih vladarskih oseb, za to je trebalo izrednega dovoljenja carjevega. To dovoljenje je sedaj došlo za Viktor Krilovo dramo »Peter Veliki«, ki je carju izredno ugajala. Princu Oldenburškemu se pa je posrečilo pregovoriti carja Nikolaja, da je prisostvoval tajni predstavi

»Petra Velikega«. Prisostvovali so višji krogi in car sam. S tem trenutkom so se odprla vrata ruski zgodovini na ruska gledališča. Kakor v 17. stoletju v Angliji Shakespeare, tako je letos v Rusiji Krilov uvel vladarsko zgodovino na gledališki oder. Tudi v Angliji je bilo pred Shakespearom to strogo prepovedano.

Svinja napala in umorila otroka. Te dni so pustili stariši na dvorišču neke hiše v Rutarsu v Furlaniji dva otroka, jednega od treh, drugega od štirih let ter so šli na delo na polje, ležeče blizu hiš. Otroka sta se na dvorišču mirno igrala; kar pri drvi k njima stara svinja, ki je siloma ulomila vrata svinjaka ter začela jednemu otroku grizti glavo tako, da mu jo je v kratkem razmesarila; drugega pa je zgrabila za trebuh ter mu ga zgrizla. Misliti si je možno, kaka groza je obšla stariše, ko so se vrnili domov in našli oba otroka mrtva. Zatorej se ne more nikdar zadosti imeti previdnosti pri otrocih.

Komu koristi vojska? Odprava v Kino je veljala Nemčijo doslej okroglih 200 mil. mark. Židovski konfekcionarji v Berlinu so za odpravo dobavili 110 tisoč bluz, Erar je plačal za komad po 6.5 m., konfekcionarje pa je veljal samo 4.5 m. Za vojaške hlače je plačal erar 4.5 marke, konfekcionarje so pa veljale le 1.70 marke. — Za nemško brodovje dohavata jeklo in železo Krupp in Stumm. Za jedno križarko se potrebuje do 80 000 jekla in železa. V Ameriko pošiljata obe tvrdki 10 stotov jeklenih plošč po 1920 mark, Nemčija jih mora plačati po 2330 m. Pri novih nemških križarkah bota imela imenovana »rodoljuba« do 60 milijonov mark dobička.

Jubilej ruskega časopisja. Iz Petrograda se poroča, da bode rusko časopisje prihodnje leto praznovalo 200letnico svojega obstoja. Pred 200 leti je izšel prvi ruski časopis. V Moskvi se je osnoval odbor, ki dela velike priprave. Nadaljevale se bodo velikanske slavnosti leta 1903, ko se bode praznovala dvestoletnica obstoja Petrograda.

Američani proti Heineju. V Novem Jorku odbil je nekdo glavo na Heinovem spomeniku. V občinskem svetu so sklenili, da ne dajo napraviti glave nobenemu kiparju, ker bi bila vsled simpatij, katere ta židovski pesnik uživa tudi v Ameriki, glava vedno odbita. Heine ima pač smolo s svojimi spomeniki.

Velika eksplozija. V Čikagi se je razpočil kotel v neki parni perilnici. Vsa zgradba je razrušena. 50 moških in 30 žensk je pod razvalinami. Doslej so dobili 5 mrtvecev in 12 težko ranjenih delavcev.

Edisonov akumulator je najnovejša iznajdba. Obliko ima soda ter se iz njega da pridobiti toplota in svetloba. Gotovo je, pravijo ameriškanski časopisi, da bode Edisonov akumulator izpodrinil plin in premog. Po kuhinjah bode preprečil dim — in namesto konj in volov bode zadoščal akumulator, da se bodo tovori prevažali z elektriško močjo.

Leo Taxil. Znani liberalni slepar Leo Taxil je postal sotrudnik židovskega lista »Les droits de l'homme«. Bomo videli, ali bo žide tudi osleparil.

Cesa se Rothschild boji. Dunajski Amšel Rothschild se ne boji nobene države, ker so mu vse zadolžene, ne boji se nobene vojske, a boji se — svojega sina. Mladi baron Jurij Rothschild je dopolnil 24. leto, in ker se stari Rothschild boji, da mu mladi ne bi zapravljal preveč milijončkov, je prinesla uradna »Wien. Zeit.« vest, da mladi ostane še vkljub polnoletnosti poldrugo leto pod oblastjo očeta.

Mačke. Židovski rabin Fuchs na Dunaju je velik prijatelj mačk. V svoji hiši ima tri sobe odločene le za mačke. Zvedel je, da ima v Aradu neki obrtnik mačko s tremi repi. Rabin se je tje odpeljal ter kupil mačko za 2000 gld. Tako piše soc. demokr. »Arbeiter-Ztg.« Naj bi kaj takega napravil katoliški duhovnik, to bi bilo pisarjenja, a pri židovskem rabinu je vse drugače, to ni ne grešno, ne čudno...

Studentke med sabo. Mlada studentka je vprašala redakcijo angleškega feminističnega lista, na katero univerzo naj gre. Redakcija ji je pod imenom »Teta« odgovorila: »Svetujemo, da greste v St. Andrews. Tam nosijo studentovke vedno akademično uniformo. Če se lasje lepo počesajo,

stoji čepica prav pikantno na glavi. — Gotovo jako vabljiva univerza!

Društva.

(Slovensko planinsko društvo) priredi danes 18. t. m. ob 8. uri zvečer zabavni večer, na katerem bode g. dr. Vl. Foerster nadaljeval svoje predavanje o potovanju po Švici. Po predavanju otvori se razstava slik odseka amateur-fotografar Slov. pl. društva, na kar posebno opozarjamo častite člane in prijatelje društva. Predavanje in razstava slik bode v Nar. Domu v pritličju na desno. Razstavljenih bode nad sto slik. Da bode možno te slike ogledati tudi po dnevi, razstavljene bodo v istem prostoru tudi v torek 19. t. m. in pristop je vsakomur dovoljen.

(Katoliško izobraževalno društvo sv. Jožefa v Trzinu) bode obhajalo praznik društvenega zavetnika sv. Jožefa 19. t. m. v podružni cerkvi sv. Jožefa ob ugodnem vremenu, ob neugodnem v farni cerkvi s slovesno sv. mašo, pri kateri bodo peli društveni pevci. Popoldne ob 4. uri odkoraka z zastavo v isto cerkvico. Tu bode primeren govor in pta litanije M. B. Vabljeni so tudi drugi somišljeniki društva.

(Iz odbora se je „Slovenske šolske Matice“) [Konec] V. Za l. 1901. izda društvo dve knjigi, ki izideta proti koncu leta, in sicer: 1. „Pedagogični letopis“, najmanj 10 tiskanih pol obsežen. V njem se priobčijo poročila o posameznih predmetih, statistika slovenskih šol, teme in teze konferenčnih in društvenih referatov, pouk o prvi pomoči pri nezgodah z ilustracijami in druge razprave; zadnja publikacija se bode kot ponatis tudi posebej prodajala. 2. Knjiga za realije, 1. del: Zgodovina. Spisal profesor Josip Apih. Tudi ta knjiga bode obsegala najmanj 10 tiskanih pol. Določijo, oziroma nasvetujejo se poročevalci za latinščino in grščino, za matematiko, stenografijo, filozofijo, lepospisje in ženska ročna dela. — VI. Znaprej izda društvo: Letopis, knjige za realije 2 del: Zemljepis, didaktiko in morda še kaj drugega. G. predsednik razloži svoj načrt za didaktiko. G. Bežek meni, da bi kazalo za sedaj preložiti Tupetovo najnovejšo ukoslovje. Sklene se, da pregledajo gg. odborniki načrt g. ravnatelja Schreinerja in mu dodajo svoje opazke; potem se bode isti natisnil in razglasil. Spisovanje „Vzgojeslovja“ prevzame g. V. Bežek. G. dr. J. Bežak se pooblasti, da stavi na prihodnjem občnem zboru primerne predloge glede na izdajo „Slovenske slovnice“ za srednje šole. Po nasvetu g. Bežka bode poskrbelo društvo za primerne Čitanke za učiteljska. — VII. „Šolska Matica“ stopi z drugimi enakimi literarnimi društvi v književno zvezo; dotična okrožnica se jim pošlje z izdanimi knjigami vred. — VIII. Ljubljanskim odbornikom se naroči, da ukrenejo, kar je potrebno zaradi tiskanja društvenih knjig. — IX. Ker ima „Šolska Matica“ poleg izdavanja knjig tudi to nalogo, da prireja po različnih krajih javna predavanja in temeljne razgovore o teoretičnih in praktičnih pedagogičnih vprašanjih, zato se sklene, da bodo ljubljanski odborniki po možnosti skrbeli za predavanja na Kranjskem, zlasti v Ljubljani, mariborski na Štajerskem in gorški na Primorskem. V Ljubljani in okolici priredi Matica ogledovanje raznih zavodov, n. pr. gluhonemnice, tovarn in obrtnih naprav, hospitacije na učiteljski in na ljudskih šolah; v postu pa bode, ako mogoče, g. ravnatelj A. Senekovič v „Mestnem Domu“ predaval o elektriki. — Prihodnja odborova seja bode o binokostih; ta čas bode predaval g. predsednik o prirodopisu.

Darovi.

Za pogorelce v Godišu Mekinjske župnije so darovali: Čast. župni urad v Stranjah 31 K; častiti župni urad v Nevljah 18 K; veleč. gospod Karol Huth, kanonik, 5 kron; vel. g. Mat. Jeriha, kanonik v Rudolfovem, 10 K; čast. gosp. J. Šafer, župnik v Dupljah, 10 kron; čast. g. Franc Boncelj, župnik v Dražgošah, 3 K; čast. g. Jan. Pfajfar, župni upr. v Javorjah, 8 K; Marija Jelovec v Škofji Loki 10 kron. Bog povrni stotero!

Franc Rihar, župnik v Mekinjah.

Telefonska in brzojavna poročila.

Dunaj, 18. marca. „Slovanski centrum“ in jugoslovanski klub sta sklenila, da bosta v narodnih vprašanjih postopala složno od slučaja do slučaja.

Dunaj, 18. marca. Otvorjena je v državni zbornici debata o žganjarini. Oglašeni je 20 govornikov. Zastopniki planinskih dežel nasprotujejo vladni predlogi, ker bi od tega zakoha Kranjska, Koroška in Štajerska imele veliko izgubo. Ob 1. uri popoldne se je debata prekinila in se popoldne nadaljuje. Oglašen je k besedi

poslanec dr. Žitnik, kateri s številskimi dokazuje, da ima kranjska dežela od te predloge občutno škodo.

Dunaj, 18. marca. (C. B.) Iz Ogrskih Gradišč se poroča: V Domaninu se je zemlja premaknila in je sedem hiš vsled tega porušenih, osem hiš pa hudo poškodovanih. Od lanskega leta sem se je tam porušilo 47 hiš, mnogo pa hudo poškodovano.

Dunaj, 18. marca. Praktični socialni kurz bode letos v Inomostu.

Budimpešta, 18. marca. Danes so bili na tukajšnji univerzi veliki nemiri in prišlo je celo do pretepa. Profesorji so sklenili, (med njimi mnogo židov in framonov!), da se odpravijo vsa sv. razpela iz univerze (budimpeštanska univerza je cerkvena ustanova!) Krščanski narodni dijaki so protestirali proti temu in zahtevali, da se križi zopet obesijo. in so jih sami obešali. Profesorji so sedaj sklenili, da nočejo predavati. Rektorat je poslal uradnika v sobano k dijakom, ki jih naj zaradi tega posvari. Ker je ta govoril ostro proti dijakom, so ti planili nanj, ga pretepli in vrgli ven. Profesorji na to niso hoteli več predavati. Takoj je rektor sklical vsenčiliški senat, ki je sklenil, da se razpela odpravijo in če se dijaki ne udajo, se vseučilišče zapre.

Belgrad, 18. marca. Pričakuje se, da kraljica Draga povije konec. meseca aprila.

Zaročenca.

(I promessi sposi.)
Milanska povest iz sedemnajstega veka. — Laški spisal Alessandro Manzoni. prevel I. B.—C.
(Dalje.)

„Ali sta tu?“
„Da, kmalu bodeta mož in žena.“
„Prosim vas, da mi poveste, kako jima lahko izkažem kako dobroto! V ti nadlogi sem izgubil dva sinova in ženo ter trikrat podedoval. Že preje sem imel dovolj. Torej ustrezite mi in mi povejte, kako naj v dobra dela porabim svoje imetje!“

„Bog vas blagoslovi! Zakaj niso vsi taki kot vi? Ker ste me ohrabрили, svetujem vam nekaj, kar vam bo mogoče po godu. Ta dva zaročenca se bodeta izselila in prodala svoja zemljišča, vinograd z devetimi ali desetimi drogi, ki pa je zanemarjen — treba je samo na zemljo gledati — zraven majhno bajtico. Tako tudi nevesta! Torej dva gnezda. Vi ne veste, kako težko se kaj proda. Navadno se zemljišča polasti kaka premetena buča, kateri je izprva všeč ped zemlje; ko pa vidi, da posestnik hoče prodati, skesa se na videz, tako da mora posestnik letati za njim in mu prodati za kos kruha, posebno v teh okoliščinah. Gospod markiz že vé, kam merim. Vi lahko kupite to ped zemlje in ubožca izvelčete iz zadrege. To bi tudi meni hasnilo, ker bi dobil v svojo župnijo tacega posestnika. Gospod markiz naj naredi po svoje. Jaz sem svoje povedal.“

Markiz odobri svét, zahvali se don Abbondiu in ga prosi, da bi določil ceno kolikor mogoče visoko. Potem mu reče, naj gre takoj z njim k nevesti, kjer bode najbrže tudi ženin.

Mej potom don Abbondio od veselja ne more govoriti. „Ker bi radi kaj dobrega storili ubožcema, imam še nekaj povedati. Mladenič je izgnan, ker je bil pred dvema letoma v Milanu preveč glasen. Zapletel se je v homatije nevedé, brez hudobnega namena, kakor miš v past. Nič hudega! Neumnost, nepremišljenost! Saj ni zmožen hudobije. Jaz sem ga krstil in ga poznam od mladih nog sém. Saj si lahko daste celo zadevo povedati, ako hočete. Sedaj ga pusté v miru, ker je stvar zastarana. On se hoče izseliti, a s časom se povrne; vedno je bolje, če nismo zapisani v črni knjigi. Gospod markiz ima v Milanu veliko veljavo in je v časteh. Ne, ne, le pustite me govoriti! Jedno priporočilo, jedna beseda od vas, in vse je poravnano.“

„Ali ni mladenič kaj hujšega storil?“
„Ne, ne! Podvrgli so mu vse mogoče stvari. Sedaj je vse samo še na papirju.“

„Če je tako, rad prevzamem to obveznost.“

„Res ste velikodušen mož. To povem in moram navlašč povedati. Če prav bi molčal, ne pomagalo bi, ker vsi o tem govoré. Vox populi, vox dei.“

Vse tri ženske so pri Renzu. Vsi obstanejo. Celo gole in raskave stene, zagrijala, klopi, mize se čudijo takemu nenavadnemu obisku.

(Dalje prih.)

Meteorologično poročilo.

Višina nad morjem 306.2 m. srednji zračni tlak 736.0 mm.

Čas opazovanja	Stanje barometra v mm.	Temperatura po Celziju	Vetrovi	Nebo	Padačina v 24 urah
16. 9. vječ.	736.7	7.3	sl. zah.	jasno	
17. 7. zjut.	735.8	7.1	sr. jvzh.	del oblac.	5.7
17. 2. popol.	734.6	13.2	p. m. zah.	pol oblac.	
17. 9. zveč.	733.6	6.7	sl. jzah.	jasno	0.0
18. 7. zjut.	729.6	4.0	sl. zah.	oblac.	
18. 2. popol.	728.5	6.4	sl. sever.	dež	

Srednja temperatura sobote 7.0°, norm.: 2.7°.
Srednja temperatura nedelje 9.0°, normale: 3.8°.

292 1-1

Tužnega srca javljamo podpisani vsem sorodnikom, prijateljem in znancem, da je Vsegamogočnemu dopadlo, našega ljubega očeta, tasta, oziroma starega očeta, gospoda

Josipa Chladek-a

dne 17. marca ob 11. uri po noči, večkrat previdenega s sv. zakramenti za umiranje, v 87. letu njegove dobe, poklicati v boljše življenje.

Pogreb predragega pokojnika pojde v torek 19. marca ob 3 uri popoldne iz hiše žalosti Križevniške ulice št. 5, na pokopališče k sv. Krištofu.

Draga rajnega priporočamo v pobožno molitev.

V Ljubljani 18. marca 1901.

Ladislav Chladek sin, Marija Chladek roj. Bohinec sinova, Hugon, Josip, Alojz in Marija Chladek unuki

Mesto vsa oga posebnega naznanila.

Izjava.

Podpisani tem potom javno priznavam, da, kar sem govoril in pisal zoper svojega domačega čast. gospoda župnika **Frančiška Pavlin-a**, je bilo kruto obrekovanje. Zato tukaj vse preključujem.

Dragatuš, dné 14. marca 1901.

Jure Štefanič,
posestnik.

Šablone za sobne slikarje, najnovejši in najlepši vzorci, imata v veliki izbiri v zalogi **BRATA EBERL** v Ljubljani, Františkanske ulice. 228 17 11-3
Vnanja naročila proti povzetju.

Razpisuje se služba organista in cerkvenika

na Prežganjem pri Litiji. Plača 340 Kron a denarju, 1/2 posestva in gostilna. Nastopi se lahko takoj. 276 (2-2)

Vabilo

na OBČNI ZBOR

„Posojilnice v Zatičini“

registr. zadruga z neomejeno zavezo“

ki bode

na praznik dné 25. marca 1901

ob 3. uri popoldne

v posojilničnih prostorih v Zatičini

Vspored:

1. Poročilo načelstva.
2. Poročilo nadzorstva.
3. Odobritev računa za l. 1900
4. Volitev načelstva.
5. Volitev nadzorstva.
6. Slučajnosti.

K obilni udeležbi vabi člane

Načelstvo.

V slučaju, da zgoraj sklicani občni zbor ne bi bil ob določeni uri sklepčen, vrši se ob 1/4. uristi dan, na istem prostoru in z istim dnevnim redom drugi občni zbor, koji bode sklepčen brez ozira na število vdeležencev.

VABILO

na

OBČNI ZBOR

„Posojilnice in hranilnice v Moravčah,“
registr. zadruga z neomejeno zavezo“,
kateri se vrši

v nedeljo dné 24. marca 1901
ob 3. uri popoldne
v moravški šoli.

- Dnevni red:**
1. Poročilo načelstva.
 2. Poročilo nadzorstva, potrjenje računa in razdelitev dobička.
 3. Volitev načelstva in nadzorstva.
 4. Nasveti.
- K obilni udeležbi vabi
- Načelstvo.**
- 288 1-1

Desetero Velikonočnih Pesmi

in 288 4-3

„Regina coeli“

za mešan zbor zložil **Ign. Hladnik**, op. 43.

↪ Cena 1 krona. ↪

Dobi se v Katoliški Bukvarni v Ljubljani in pri skladatelju v Novem mestu.

Spretna prodajalka,

z dobrimi spričevali, sprejme se takoj v prodajalno mešanega blaga. Prosto stanovanje in hrana; plača po dogovoru. 280 3-2

Ponudbe naj se pošiljajo na **M. Šbil**, trgovina mešanega blaga v Mokronogu.

Na prodaj je posestvo v Naklem,

ki obstoji iz hiše, gospodarskih poslopij, pol orala novo zasajenega vrta, treh oral obsejanega polja, dveh in pol oral gozda, ki je zaraščen z mladim lesom, in en oral gozda z velikim lesom, ter en oral posebno rodovitnega travnika, ki leži sredi pota med Kranjem in Naklom. Vse druge parcele so doma. 290 1-1

Razprodaja se začne **v sredo 20. marca** ob pol desetih popoldne **v Naklem št. 17.**

Služba organista in cerkvenika

pri mestni župni cerkvi v Škofji Loki je razpisana.

Nastop 1. junija 1901. 275 3-2

Mestni župni urad v Škofji Loki, dné 12. marca 1901.

Iščem

prodajalko

v mojo trgovino z mešanm blagom. Vešča mora biti obeh deželnih jezikov in mora imeti dobra spričevala.

Ivan Zargi,
Kamnik.

Vožnjekarte in tovorni listi v

AMERIKO.

Kraljevi belgijski poštni parnik

Red Star Linie iz Antverpna

naravnost v

Novi Jork in Filadelfijo.

Koncesionovana od visoke c. kr. avstrijske vlade.

Pojasniti daje:

Red Star Linie

Dunaj, IV., Wiednergürtel 20,

ali pa 127 25-6

ANTON REBEK v Ljubljani, Kolodvorske ulice 34.

ANT. PRESKER

krojač v Ljubljani,
Sv. Petra cesta št. 6
se priporoča pred. duhovščini
v izdelovanje vsakovrstne
duhovniške obleke
iz trpežnega in solidnega
blaga po nizkih cenah.
Opozarja na veliko svojo zalogo
zgotovljene obleke
posebno na **haveloke** v naj-
večji izbiri po najnižjih cenah.
7 26

Najlepši stranski zaslužek

(200 do 300 kron na mesec)

se pridobi s prodajanjem postavno dopu-
ščenih srečk na mesečne obroke med pri-
jatelji in znanci. Več pové 188 6-4

banka Kronfeld & Co. v Zagrebu.

Proti malokrvnosti.

Železnato vino

lekarnarja G. Piccoli
v Ljubljani

dvornega zdravnika Nj.
Svetosti papeža

ima v sebi **90krat več železa**

kakor druga po reklamirani nezaslužno sloveča
china-železnata vina, katera čisto ni-
majo več železa v sebi, kakor vsako ceno na-
mizno vino. 6-12

Vsled tega največje jamstvo za iz-
datnost tega vina pri malokrvnih, ner-
voznih ali vsled bolezni oslabele osebah,
kakor tudi še posebej pri bledih, slabotnih
in bolehalih otrocih. II. 590 50-33
Dobiva se v steklenicah po pol litra.

Zanesljiv krčmar,

ki more položiti kavcijo, ali **spretna vdova**, se
sprejme za neko 270 (3-2)

topliško restavracijo,

ki je preskrbljena z vso potrebno op. avo. — Več pové
upravnistvo „Slovenca“.

Zaloga „Styria“, „Helikal“,
„Austria“ in „Stefanie“-koles

prave J. Reithofer-jevih sinov pnevmatike,
katero ponudim po isti ceni, kakor v tovarni.

Priporočam svojo naj-
večjo in najboljše, obče-
znano veliko izbero vsako-
vrstne **zlatenine** in
srebrnine v secesiji,
posebno

lepe poročne prstane

prave švicarske žepne ure, budilke, stenske ure, prstane itd. itd.
Namizne oprave (Bestick) in najboljše **šivalne stroje** vse to po
najnižjih cenah in z jamstvom. 28 20

Vabim na obisk in ogled

z vsem spoštovanjem

Fr. Čuden, urar in trgovec

v Ljubljani, Mestni trg št. 25, nasproti rotovža.

Ceniki brezplačno in poštne prosto

Razpis.

278 3-2

V deželni bolnici ljubljanski izpraznjena je

sekundarska služba

z adjutom **1200 K** na leto. Služba se odda za dobo dveh let, ta doba se pa lahko po-
daljša, ako je službovanje dotičnika zadovoljivo.

Prosilci za to službo predložijo naj svoje s krstnim listom, z doktorsko diplomo in z
dokazi o znanju slovenskega in nemškega jezika opremljene prošnje

do dne 31. marca 1901

vodstvu deželnih dobrodelnih zavodov.

Deželni odbor kranjski.

V Ljubljani, dne 13. marca 1901.

Šivalne stroje

priznana najboljša izdelka za družine in obrtnike

priporoča 888 25-21

tovarniška zaloga šivalnih strojev

Ivan Jax v Ljubljani, Dunajska cesta 17

!Prodaja ostankov!

V sredo dne 20. sušca se prične velika

prodaja ostankov blaga za pomlad.

Prodajalo se bo:

Blago za damske obleke v ostankih meter od 20 kr. višje.

Više de laine v ostankih 120 cm. široka čista volna 50 kr. "

Kambriki, l. vrste in pristnih barv, v ostankih 40 kr. "

Bafisti v ostankih po 20 kr. "

Blago za obleke gospodov, chiffoni, plameno blago in čipkaste preproge v ostankih od 25 kr. "

Ena parčija bluz za dame po 85 kr. komad.

„ „ belih brokat namiznih prlov 55 kr. "

„ „ solnčnikov in dežnikov po izjemno nizkih cenah.

„ „ posteljnih opravl in preprog in mnogo družega manufakturnega blaga,

senzacionalno.

Ker se bo ostanke in partije gotovo kmalu razprodalo, se čast. p. n. kupci uljudno vabijo,

da si čim prej potrebnost blaga oskrbijo. — Z odličnim spoštovanjem

Konrad Schumi,

„Pri novi tovarni“,

Ljubljana, Prešernove (Slonove) ulice št. 1.

Nihče ni primoran kupiti!

Trdne cene!

Vsakdo naj uporabi to priliko, kdor si hoče denar prihraniti!

Zadnje novosti pomladanskega blaga so ravno kar došle

Dunajska borza.

Dne 18. marca.

Skupni državni dolg v notab	98-25
Skupni državni dolg v srebru	98-15
Avstrijska zlata renta 4%	117-60
Avstrijska krona renta 4%, 200 kron	97-90
Ogerska zlata renta 4%	117-60
Ogerska krona renta 4%, 200	92-90
Avstro-ogerske bančne delnice, 600 gld.	1673-—
Kreditne delnice, 160 gld.	713-—
London vista	240-25
Nemški drž. bankovci za 100 m. nem. drž. velj	117-50

20 mark	23-50
20 frankov (napoleonov)	19-08
Italijanski bankovci	90-40
C. kr. cekini	11-32

Dne 16. marca.

3-2% državne srečke l. 1854, 250 gld.	182-—
5% državne srečke l. 1860, 100 gld.	169-—
Državne srečke l. 1864, 100 gld.	205-—
4% zadolžnice Rudolfove želez. po 200 kron	95-75
Tisne srečke 4%, 100 gld.	144-50
Dunavske vravnave srečke 5%	259-25

Dunavsko vravnavno posojilo l. 1878	100-—
Zastavna pisma av. osr. zem.-kred. banke 4%	94-35
Priporočne obveznice državne železnice	427-—
„ južne železnice 3%	347-—
„ južne železnice 5%	124-—
„ dolenskih železnice 4%	99-50
Kreditne srečke, 100 gld.	499-—
4% srečke dunav. parobr. družbe, 100 gld.	399-—
Avstrijskega rudečega križa srečke, 10 gld.	48-—
Ogerskega	25-50
Budimpešt. bazilika-srečke, 5 gld.	16-50
Rudolfove srečke, 10 gld.	61-—

Salmove srečke, 40 gld.	195-—
St. Genois srečke, 40 gld.	232-—
Waldsteinske srečke, 20 gld.	390-—
Ljubljanske srečke	58-75
Akcije anglo-avstrijske banke, 200 gld.	284-50
Akcije Ferdinandove sev. želez., 1000 gl. st. v.	6275-—
Akcije tržaškega Lloydja, 500 gld.	856-—
Akcije južne železnice, 200 gld. sr.	101-—
Splošna avstrijska stavbinska družba	160-—
Montanska družba avstr. plan.	475-—
Trboveljska premogarska družba, 70 gld.	459-—
Papirnih rubljev 100	253-50

Nakup in prodaja

vsakovrstnih državnih papirjev, srečk, denarjev itd.
Zavarovanja za zrupe pri žrebanjih, pri izžrebanju
najmanjšega dobitka. — Promese za vsako žrebanje.
Kulanična izvršitev naročil na borzi.

Menjarnična delniška družba

„MERCUR“

I., Wollzeile 10 in 13, Dunaj, I., Strobelgasse 2.

Pojasnili so vseh gospodarskih in finančnih stvarca,
potem o kursnih vrednostih vseh spekulacijskih vrednostih
papirjev in vestni sveti za dosego kolikor je mogoče visocaga
obrestovanja pri popolni varnosti

in naloženih glavnice.